

Pla de Sanç

Sant Salvador de Guardiola

Ubicació

Comarca: Bages
Emplaçament Eix Diagonal (C-37), km. 87,825.
Alçada: 287

Coordenades:

Latitud: 41.69045
Longitud: 1.77715
UTM Est (X): 398236
UTM Nord (Y): 4616131

Classificació

Número de fitxa 08098-409
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Romà Contemporani Medieval
Segle IV-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Desaparegut per la construcció de la carretera.
Protecció Legal
Observacions protecció: POUM: catàleg de béns a protegir (A1)
Número inventari Patr. Arq. 15078
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Generalitat de Catalunya
Fitxes associades:
[Pladesans](#)
[Pedra del Pla de Sanç](#)
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Descripció

Vestigis d'un antic mas medieval construït sobre un jaciment previ d'època romana o visigòtica, els quals es trobaven dins el traçat de la nova carretera de l'Eix Diagonal (C-37) i que foren excavats i desmantellats en el procés de construcció de la mateixa. El mas estava situat dalt d'un turonet, en una zona de barrancs. Molt a prop hi passa també la carretera vella de Manresa a Igualada que, en aquest sector, tenia el mateix traçat que l'antic camí ral i, molt probablement, també d'un anterior camí d'època romana que comunicaria el pla de Bages i l'Anoia (PIÑERO, 2013: 17). Abans de ser excavat tot el conjunt d'estructures es trobaven ja molt arrasades. Els treballs arqueològics van permetre identificar quatre fases d'ocupació del jaciment. La primera correspon a l'època antiga, i consisteix en un conjunt d'estructures retallades en el subsòl geològic que inclouen vuit sitges repartides en quatre àmbits. Les sitges eren de forma globular i fons còncav, i es presentaven també força arrasades. No es va poder establir el moment de realització d'aquestes estructures, que foren amortitzades en un únic nivell de colmatació amb material ceràmic dels segles IV-VIII. Per tant, aquesta primera fase d'ocupació s'ha de situar en un moment anterior, i probablement correspon a una vil·la romana o visigòtica. La segona fase és d'època medieval (segles X-XIII), moment en què es construí el mas, del qual en quedaven nou murs, organitzats en quatre àmbits diferenciats, els quals delimitaven un espai total de 150 metres quadrats. La planimetria de l'edifici que es va poder dibuixar era, però, incompleta degut a la desaparició d'estructures al llarg dels anys per les tasques de conreu i el reaprofitament de la pedra. Tot i això, es pot intuir com seria el seu tancament. Els murs eren fets amb pedres poc escairades, lligades amb fang i aixecades amb la tècnica de l'encofrat perdut. La tercera fase correspon a l'abandonament del mas, entorn del segle XIV. A partir d'aquest moment no hi ha registre de cap material arqueològic fins un estrat del segles XIX-XX (quarta fase), en el qual es documenta una petita construcció incompleta de caràcter rural vinculada al moment d'expansió de la vinya. Fora de context, es va localitzar un gran bloc de pedra quadrangular amb dues concavitats a la part superior, d'ús indeterminat. Mesura 0,80 m d'ample per 1,67 m d'alçada. Aquest element fou traslladat i actualment es troba en una zona enjardinada al poble de Guardiola (Avinguda de la Generalitat).

Història

Uns 200 m al sud-oest del lloc on es va excavar el jaciment hi ha el mas conegut amb el nom de Pladesans. Jaume CAPDEVILA (2004: 3) considera que les restes excavades podrien ser el primitiu mas. Tanmateix, no hi ha cap evidència que ho confirmi, llevat de la simple proximitat. En realitat, el més probable és que es tracti de dos masos diferents. El mas Pla de Sanç està documentat des del segle XIII i considerem que aquestes notícies es refereixen al mas que encara es conserva dempeus.

Pel que fa al jaciment, es localitzà l'any 2003, durant les obres de seguiment de la nova carretera C-37 entre Manresa i Igualada. En un primer moment es va localitzar un gran bloc de pedra amb dues incisions fetes a mà, de probable ús productiu, així com una alineació de pedres que semblaven correspondre a un mur. Seguidament s'hi van realitzar dues intervencions arqueològiques de caràcter preventiu, la primera dirigida per Roser Arcos i la segona per Jordi Guàrdia, de l'empresa Arqueociència. L'any 2004 es procedí al desmantellament de les restes del jaciment.

Bibliografia

ARCOS, Roser. "L'evolució d'un mas medieval al Pla de Sanç, Sant Salvador de Guardiola (El Bages)". III congrés d'arqueologia medieval i Moderna. Sabadell, 2006. p.689 - 694.

CAPDEVILA PLANS, Jaume (2004). "1282 - Plano de Sanç - 2004. Masia del terme de Guardiola de Bages". Quaderns de la Guíxola, núm. 12 (gener de 2004), Cercle Cultural la Guíxola, Sant Salvador de Guardiola.

CAPDEVILA I PLANS, Jaume (2006). Castell de Guardiola. Els orígens de Sant Salvador de Guardiola. Segles X-XIV (premi Excursionisme 2004), Centre Excursionista de la Comarca del Bages, Manresa, p. 56, 68, 80, 81, 109, 144.

PIÑERO SUBIRANA, Jordi (2013). La carretera de can Maçana. Recerca historiogràfica sobre els antics camins de l'àrea sud-oest de Manresa. Ajuntament de Manresa-Urbanisme, Secció de Paisatge (treball inèdit).

